

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
ЊЕГОШ
бр. 6119
20.12 2021. год.
КЊАЖЕВАЦ

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА „ЊЕГОШ”

19350 Књажевац, Бранка Радичевића 1

пиб: 100630740

тел: 019 733 157

www.biblio-knjazevac.org

biblio.knjazevac@gmail.com

**ПРОГРАМ РАДА
НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ „ЊЕГОШ”, КЊАЖЕВАЦ
СА ФИНАНСИЈСКИМ ПЛАНОМ
за 2022. годину**

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА КЊАЖЕВАЦ
УПРАВИЛА ОПШТИНЕ КЊАЖЕВАЦ
Општинско управно Књажевац

20 DEC 2021				
Чланак	Стор	Лист	Лист	Лист

ОСНИВАЧ: СКУПШТИНА ОПШТИНЕ КЊАЖЕВАЦ

ДЕЛАТНОСТ: 91.01

МАТИЧНИ БРОЈ: 07127847

СЕДИШТЕ: КЊАЖЕВАЦ, Бранка Радичевића 1

У Књажевцу, децембар 2021

САДРЖАЈ

I. Профил установе

1. Историјат
2. Законски оквир
3. Организациона структура
4. Извори финансирања

II. Стандардни библиотечко-информациони послови

1. Набавка библиотечко-информационе грађе
2. Обрада библиотечко-информационе грађе
3. Коришћење библиотечко-информационе грађе и услуга Библиотеке

III. Културно-образовне и културно-промотивне активности

1. Културно-промотивни програми
2. Едукативни и креативни програми
 - 2.1. Читаоница играоница
 - 2.2. Прваци у свету знања
 - 2.3. Завичајни појмовник
 - 2.4. Од 1 до 5
 - 2.5. Ти бираш смер
 - 2.6. Све је култура
 - 2.7. Истраживањем до знања
 - 2.8. Култура надхват руке
 - 2.9. Европска унија
 - 2.10. Мачке перу веш – Е таџке parin e gada
 - 2.11. Кад имаш друга, имаш све
 - 2.12. На ти са IT
 - 2.13. Бибин чаробни свет
3. Манифестација деце стваралаштва „Чаробне полице Биби Сликовчице“
4. Библиотечке услуге и културно-образовни програми за посебне категорије корисника
5. Литерарни конкурси
6. Тематске изложбе; изложбе књига
7. Промотивне активности

IV. Очување, заштита и промоција културног наслеђа

1. Завичајна збирка и Дигитална завичајна збирка
2. Истраживање старе и ретке библиотечке грађе
3. Подстицање научноистраживачког рада
4. Издавачка делатност

V. Стручни скупови и стручно усавршавање

VI. Материјална опремљеност и инвестиције

VII. Рад огранака Библиотеке

VIII. Финансијски план

- 1.1. Програмски буџет
- 1.2. Приходи

IX. Закључак – капацитети и ограничења у развоју делатности

I Профил установе

1. Историјат

Скупштина општине Књажевац основала је Народну библиотеку „Његош“ ради обављања библиотечко-информационе делатности на подручју општине Књажевац. У складу са Законом о библиотечко-информационој делатности („Сл. гласник РС”, бр. 52/2011 и 78/2021), Библиотека послује у циљу остваривања општег интереса – обезбеђивања услова за остваривање права грађана на слободу изражавања, на стицање и коришћење знања, тј. услова који грађанима омогућавају слободан приступ информацијама, знањима и идејама садржаним у библиотечко-информационој грађи и изворима.

Библиотека обавља делатност у оквиру јединственог библиотечко-информационог система и Мреже јавних библиотека у Републици Србији. Та делатност обухвата: прикупљање, набавку, стручну библиотечку обраду, чување, презентовање и давање на коришћење књига, часописа и новина, списа, рукописа и друге библиотечко-информационе грађе; прикупљање, обраду и пружање информација и података који се односе на библиотечко-информациону грађу; послове дигитализације завичајне грађе; заштиту и чување старе и ретке књиге, посебно завичајне грађе; обављање културно-пропагандних и културно-образовних активности; обављање послова издавачке делатности за дела која имају карактер завичајне литературе; пружање других услуга у оквиру делатности.

У циљу развоја делатности, Библиотека сарађује са Народном библиотеком Србије, Библиотеком Матице српске, јавним библиотекама у окружењу и другим библиотекама, као и са установама културе, медијима, органима локалне самоуправе, образовним и другим установама, предузећима и организацијама на територији општине Књажевац и Републике Србије.

Своје циљеве, а то су неговање културних вредности, популаризација књиге и културе уопште, подизање културне свести и едукација становништва, очување културног и културноисторијског наслеђа, подстицање истраживачког рада и савременог стваралаштва, унапређење културно-образовних активности и повећање броја корисника, Библиотека остварује све квалитетнијим и ефикаснијим обављањем послова основне делатности и све већим бројем задатака које себи поставља, како би следила тенденције у развоју савременог библиотекарства.

Надзор над стручним радом Библиотеке обавља Матична библиотека „Светозар Марковић“ из Зајечара, која прати стање, потребе и услове рада у библиотечко-информационој делатности на територији Зајечарског округа и предлаже мере за унапређење делатности и њихово спровођење.

Народна библиотека „Његош“ налази се у згради Дома културе у Књажевцу од 1981. Има огранке у Кални и Минићеву. Библиотека ради у простору од 417 м², троструко мањем него што то прописују национални стандарди за јавне библиотеке. На укупно 321 м² библиотека у Књажевцу има три читаонице које су уједно и депои (211 м²), простор за организовање културно-образовних програма (46 м²) и депо (64 м²). Огранак библиотеке у Кални налази се у просторији (34 м²) у Маршала Тита 11, а огранак у Минићеву у згради је Дома културе II (62 м²). Библиотека располаже фондом од близу 70.000 књига и другом библиотечко-информационом грађом. Пословни простор адекватно је опремљен за обављање делатности, што омогућава несметано пружање услуга корисницима у све три библиотеке.

У складу са Законом о библиотечко-информационој делатности („Сл. гласник РС”, бр. 52/2011 и 78/2021), Правилником о ближим условима за обављање библиотечко-информационе делатности јавних библиотека („Сл. гласник“ бр. 13/13) и Правилником о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности јавних библиотека („Сл. гласник“ бр. 39/13), Народна библиотека „Његош“ испуњава прописане стандарде за обављање делатности према броју примерака монографских публикација у фондовима (2 књиге по становнику општине), по броју уписаних корисника (10%), по техничкој опремљености за рад библиотечко-информационих стручњака, по опремљености корисничким рачунарима. Број набављених књига годишње (2.000-2.500 од 3.500), број библиотечко-информационих стручњака (7 од најмање 9 према стандардима, у односу на број корисника, обим фондова и програмских активности) и број и површина просторија које Библиотека користи испод су прописаних стандарда, што ограничава развој библиотечко-информационе делатности на територији за коју је надлежна.

2. Законски оквир

Народна библиотека „Његош”, као носилац библиотечко-информационе делатности у књажевачкој општини, обавља послове и задатке утврђене законом и прописима који регулишу ову област:

1. Закон о библиотечкој-информационој делатности („Сл. гласник РС” бр. 52/2011 и 78/2021);
2. Закон о култури („Сл. гласник РС” бр. 72/2009, 13/2016, 6/2020, 47/2021 и 78/2021);

3. Одлука о оснивању Народне библиотеке „Његош“ Књажевац („Сл. лист општине Књажевац“ бр. 22/2014, 25/2016 и 5/2020);
4. Статут Народне библиотеке „Његош“ у Књажевцу („Сл. лист општине Књажевац“ бр. 1/2015, 31/2016 и 26/2020).

3. Организациона структура

Библиотечко-информациона делатност обавља се у Библиотеци у Књажевцу и стационарним огранцима у Кални и Минићеву. У Библиотеци је запослено 7 библиотечко-информационих стручњака, са положеним стручним испитом и одговарајућим стручним звањима у складу са школском спремом и Правилником о ближим условима за стицање виших стручних звања у библиотечко-информационој делатности („Сл. гласник РС“ бр. 22/13). Библиотека има књижничара, вишег књижничара, дипломираног библиотекара и четворо запослених са вишим стручним звањем – два самостална књижничара, самосталног вишег књижничара и дипломираног библиотекара саветника. Опште послове обављају два запослена: самостални финансијско-рачуноводствени сарадник и помоћни радник.

4. Извори финансирања

У складу са чланом 14. став 1 Закона о библиотечко-информационој делатности, оснивач обезбеђује услове за рад јавне библиотеке, па се она финансира из средстава општинског буџета. Библиотека остварује и сопствене приходе наплатом чланарине и продајом производа и услуга на тржишту. Финансира се и из буџета Републике и других фондова код којих конкурише за средства за реализацију одређених пројеката. За свој рад, Библиотека обезбеђује средства и донацијама или поклоном.

II Стандардни библиотечко-информациони послови

1. Набавка библиотечко-информационе грађе

Књижни фонд садржи литературу за децу (око 15% фонда), стручну, научну и научнопопуларну литературу (око 22% фонда), белетристику, референсну збирку (око 800 наслова), збирку књига објављених до 1945. године (2.545 наслова) и Завичајну збирку.

Народна библиотека „Његош“ фондове попуњава куповином средствима из општинског буџета, кроз откуп Министарства културе, путем поклона, размене и сопственим издањима. У складу са националним стандардима, у односу на број становника (31.491) препоручена годишња набавка књига је 3.500, а предвиђена средства 2.450.000 динара. Планирана средства за откуп библиотечко-информационе грађе за 2022. годину (1.000.000 динара) нису довољна да би се достигли прописани стандарди, али Библиотека успева да пажљиво планираном набавком задовољи потребе корисника. Кроз све видове набавке књижни фонд увећава се за око 2.000–2.500 књига годишње.

Као један од информативних центара општине, Библиотека набавља серијске публикације. Према прописаним стандардима број наслова домаће периодике за набавку је 30, али у складу са материјалним могућностима и интересовањима корисника, уколико се створе услови за нормалан рад читаоница, Библиотека ће у 2022. години набављати два дневна листа, два недељника и часописе *Пољопривредни календар*, *Панчевачко читалиште*, *Развитак*, *Бележницу*, *Библиотекар*, *Детињство*, *Бдење*, *Исток*, *Савременик* и *Књижевне новине*.

2. Обрада библиотечко-информационе грађе

Обрада библиотечке грађе заснива се на примени јединствене каталошко-библиографске обраде и јединственог система класификације, у складу са усвојеним националним и међународним стандардима и Правилником о инвентарисању, обради, ревизији и отпису библиотечко-информационе грађе и извора, као и вођењу евиденције о библиотечко-информационој грађи и изворима („Сл. гласник РС“ бр. 47/13) и пратећим стручним упутствима.

Библиотека је пуноправни члан библиотечко-информационог система COBISS.SR и од 2005. активно учествује у систему узајамне каталогизације у оквиру пројекта Виртуелне библиотеке Србије. Има одговарајућу телекомуникациону и рачунарску опрему и 6 библиотечко-информационих стручњака са лиценцом за рад у овом систему. До краја 2010. у локалну електронску базу унети су подаци о књижном фонду Библиотеке у Књажевцу, 2011. о фонду огранка у Минићеву и 2018. о фонду огранка у Кални. У јануару 2009. Библиотека се укључила у сегмент Cobiss/Позајмица.

Поред каталогизације нове грађе, монографских публикација, 2022. наставиће се започети послови редакције локалне електронске базе података, доступне за претраживање на веб адреси <https://plus.sr.cobiss.net>,

као и каталогизација јединица некњижне грађе и серијских публикација које припадају Завичајној збирци. Редовна ревизија библиотечко-информационе грађе у оганку Кална извршена је 2018, у Књажевцу и Минићеву 2020/21. године.

3. Коришћење библиотечко-информационе грађе и услуга Библиотеке

У складу са потребама корисника и локалне заједнице, Библиотека врши набавку библиотечко-информационе грађе, промовише културне вредности и пружа друге услуге у оквиру своје делатности. У циљу задовољења потреба корисника, Библиотека ће и 2022. набављати актуелне наслове монографских и серијских публикација, вршити међубиблиотечку позајмицу, давати информације о библиотечко-информационој грађи, пружати остале стручне и друге услуге. Корисницима градске библиотеке биће доступна 2 рачунара са бесплатним приступом интернету и Wi-Fi у читаоницама.

У циљу повећања броја корисника, Библиотека спроводи акцију колективног уписа за ученике основних и средњих школа и запослене у локалним установама, предузећима и организацијама. Колективни упис чланова врши се током целе календарске године, а за ђаке и запослене у образовним установама почетком школске године. Као установа образовног карактера, чији је циљ и задатак да формира будуће кориснике, Библиотека сваке године бесплатно уписује ученике првог разреда основне школе, децу предшколског узраста, учеснике у програмима Библиотеке. Од 2015, као редовну активност, Библиотека је увела библиотечке услуге „Књига на путу до корисника“ и „Читалиште“ (в. III 4. Библиотечке услуге и културно-образовни програми за посебне категорије корисника) и окупила нове категорије чланова. Ове услуге пружаће се у складу са епидемијском ситуацијом.

У раду са корисницима примењује се Упутство о начину рада библиотека са корисницима („Сл. гласник РС“ бр. 96/12) и Правилник о коришћењу фондова и понашању корисника у Народној библиотеци „Његош“ бр. 16/4 од 23. 01. 2013. године, као и правилници о коришћењу посебних фондова и грађе.

III Културно-образовне и културно-промотивне активности

Културно-образовне и промотивне активности организоваће се у складу са епидемијском ситуацијом, уз примену свих прописаних мера заштите здравља запослених и корисника. Према потребама и могућностима, поједини програми одвијаће се на даљину и на отвореном.

1. Културно-промотивни програми

Током целе године, посебно у оквиру програма обележавања Националног и Светског дана књиге, Светског дана поезије, Међународног дана детета и сл., Библиотека организује више промоција књига и сусрета са значајним ствараоцима у области књижевности, уметности, науке и културе. Са ствараоцима за децу и младе организоваће се више сусрета током године, као активности Манифестације децјег стваралаштва „Чаробне полице Биби Сликовчице 2022“.

2. Едукативни и креативни програми

Приступ знању и богатству различитих култура, учење током читавог живота и писменост постали су најважнији задаци савременог друштва, а како се образовање и васпитање стиче од најранијег детињства, Библиотека посебну пажњу посвећује раду са децом и младима. У циљу стварања читалачких навика, неговања љубави према књизи и читању и подстицања најмлађих да постану и остану активни корисници библиотечких услуга, Библиотека с посебном пажњом набавља литературу намењену деци и младима и на све доступне начине (кроз групни и индивидуални рад, културно-образовне, информативне, креативне и забавне програме) настоји да им пружи што више информација о библиотечко-информационој грађи, начинима и могућностима коришћења библиотечких ресурса и информација уопште. У настојању да деца и млади разумеју значај библиотеке као установе за самостално и целоживотно учење, Библиотека је 2007. почела са организованим радом, најпре са предшколцима; а онда и са основцима и средњошколцима, реализујући више забавно-едукативних и информативних програма. До 2019. године осмишљено је 13 програма, који се реализују сваке године. Намењени су различитим узрастима (од 6 до 19 година), и на око 200 радионца окупља се око 1.300 полазника годишње, тј. око 40% укупног броја деце и младих уписаних у локалне установе образовања. С обзиром на захтеве и интересовања деце и младих дигиталног доба, Библиотека настоји да унапреди постојеће програме намењене корисницима различитог узраста.

2. 1. Читаоница играоница

Дечје одељење организоваће сусрете са припремним предшколским групама ПУ „Бајка“ у оквиру програма „Читаоница играоница“, који се реализује од 2007. године. Активности су замишљене тако да се полазници на оригиналан начин упознају са делима књижевности за децу и појмовима из опште културе и да се подстакне њихова машта и креативност. Учесници програма су сви предшколци припремних група и њихови васпитачи. Циљ програма је промовисање књиге и културе читања, подизање нивоа опште културе, стварање и неговање навике код најмлађих за коришћењем грађе и услуга библиотеке.

2. 2. Прваци у свету знања

Од 2008, почетком сваке школске године Дечје одељење организује сусрете са ученицима првог разреда основне школе, бившим полазницима програма „Читаоница играоница“. Теме ових сусрета везане су за дела књижевности за децу аутора заступљених на Манифестацији дечјег стваралаштва „Чаробне полице Биби Сликовчице“.

2. 3. Завичајни појмовник

„Завичајни појмовник“ заједнички је едукативни програм Народне библиотеке „Његош“ и Завичајног музеја Књажевац, намењен ученицима шестог разреда основне школе. Програм се реализује од 2008. Један циклус, који се одвија током целе школске године, има 12 радионица на којима се обрађују појмови од А до Ш везани за завичај, општу културу, музеј и библиотеку. Овај програм даје полазницима основна сазнања о географском простору, историји, привредним делатностима, здравству, школству, култури, обичајима, значајним ствараоцима књажевачког краја. Осим едукације, програм обухвата и сусрете са полазницима ради припреме за јавни наступ – презентацију „Завичајног појмовника“ и завичајних тема. На крају сваког циклуса врши се евалуација рада и провера знања полазника. У циљу промоције и презентације програма осмишљен је спот и цинглови за свако слово. Информације о раду ових радионица, као и део материјала који је на њима обрађен доступан је на www.pojmovnik.biblio-knjazevac.org и у публикацији „Књажевац – о завичају од А до Ш“ (2013), чији су аутори стручњаци Библиотеке и Музеја.

2. 4. Од 1 до 5

Као саставни део васпитно-образовног процеса, Библиотека од октобра 2009. организује забавно-едукативни програм „Од 1 до 5“, намењен ученицима трећег разреда основне школе. Партнери у реализацији активности су учитељи, а програм је усвојен као обавезна ваннаставна активност основних школа. Програм се реализује кроз 5 радионица (најмање 25 сусрета). Циљ програма је да се деца на занимљив и њима разумљив начин припреме за улазак у свет стручне литературе, да им се део школског градива презентује на другачији начин, чиме се припремају за успешно сналажење у друштву заснованом на информацијама и знању. Свака радионица има уводну причу о одабраној теми, следи разговор, размена искустава, ставова, мишљења и на крају игра. Производ дружења су дечји радови. Од школске 2021/22. програм се реализује и у издвојеним одељењима основних школа и у ОШ „Младост“.

2. 5. Ти бираш смер

У оквиру информативног програма „Интернетом до занимања“, Библиотека је од 2010. до 2019. организовала сусрете са ученицима осмог разреда, чије је основна тема била професионална оријентација. У циљу унапређења овог програма, јачања вршњачког учења и ширења циљне групе, од 2018. програм се реализује у сарадњи са стручним службама школа, а као учесници и полазници укључени су и средњошкоци.

2. 6. Све је култура

У програму који Библиотека реализује од 2012. учествују ученици петог разреда основних школа. Свака радионица у први план ставља знамените личности из света књижевности, ликовне уметности, музике, филма, чија су дела део светске културне баштине. Поред тога, учесници радионица стичу неопходна знања и вештине за коришћење електронског каталога и самостално сналажење у библиотечком фонду. Циљ је да се код деце развије свест о значају и богатству културног наслеђа и месту модерне библиотеке у процесу добијања информација и стицања знања.

2. 7. Истраживањем до знања

Програм се реализује од 2012. и намењен је ученицима средњих школа. На 5 радионица обрађују се теме везане за писање истраживачких радова – врсте истраживачких радова, потрага за информацијама, форма

истраживачких радова, библиографско цитирање и формирање библиографије или литературе. Основни циљ овог програма је да учеснике припреми за самостално истраживање и писање истраживачких радова, а посебни циљеви су развијање способности за самосталну претрагу адекватне литературе и препознавање ваљаних информација (кроз учење конкретних техника), боље коришћење библиотечког фонда (школских и јавних библиотека) и коришћење интернета у сврху учења.

2. 8. *Култура надокхват руке*

Програм се реализује од 2013. године. Има 5 сусрета и намењен је ученицима првог разреда средње школе. Циљ програма је да млади развијају свест о значају и очувању културног наслеђа. Задатак програма је да ученике поведе у виртуелну шетњу кроз најзначајније светске институције уметности и културе (библиотеке, музеје, грађевине и сл.) и укаже на њихов значај, као и да се подстакну размишљања о личним потребама, циљевима и жељама, отвори простор за креативност и прихватање различитих уметничких порука.

2. 9. *Европска унија*

Од 2017. године реализује се едукативни програм „Европска унија“, намењен ученицима четвртог разреда средње школе. Основни циљ програма је упознавање учесника са предностима уласка у чланство Европске уније, са културним и другим разноликостима и специфичностима земаља Европске уније. Задаци сваког сусрета су да се обраде теме везане за значај и функционисање Европске уније. Теме програма: Европа, настанак Европске уније, функционисање Европске уније, предности уласка у чланство Европске уније, познате личности Европљани, значајна књижевна и уметничка дела, научна остварења, занимљивости и сл.

2.10. *Мачке перу веш – E tuce thoven gada*

Први организовани сусрет у оквиру програма за децу на српском и ромском језику одржан је на Дечјем одељењу Библиотеке у априлу 2013, поводом Светског дана Рома. Активности су се наставиле и у наредним школским годинама, па су прерасле у редован едукативни програм и одвијају се кроз најмање 5 сусрета годишње у којима се малишани упознају са делима народне и књижевности за децу на српском и ромском језику. Обрађују се и теме које се тичу дечјих права, толеранције, једнакости, живота у заједништву. Програм се реализује у сарадњи са основним школама и педагошким асистентима, у основним школама „Димитрије Тодоровић Каплар“, „Вук Караџић“ и „Дубрава“. Од 2016. радионице се организују и у оквиру Манифестације дечјег стваралаштва „Чаробне полице Биби Сликовчице“, у којима учествују ствараоци за децу, гости Манифестације. Неколико пута током школске године, програм се реализује у издвојеним одељењима основних школа у Подвису, Вини и Минићеву и у ОШ „Младост“.

2. 11. *Кад имаш друга, имаш све*

Народна библиотека „Његош“ посвећује посебну пажњу садржајима који одговарају потребама деце са сметњама у развоју. Број сусрета и активности усклађују се током целе године са њиховим потребама за услугама Библиотеке. Поред посебних активности осмишљених за рад са мањом групом, деца активно учествују у програмима које Библиотека реализује са предшколским групама и одељењима основаца, на конкурсима које расписује Библиотека, од 2016. и у активностима Манифестације дечјег стваралаштва „Чаробне полице Биби Сликовчице“.

2. 12. *На ти са ИТ*

Реализацијом пројекта „Од игле до микробит уређаја“, који је финансирало Министарство културе и информисања, и укључивањем у међународни пројекат „Дигитални грађанин“ 2019, Библиотека је започела едукацију ученика основних и средњих школа у циљу развоја информационе писмености и дигиталних компетенција. У едукативни програм „На ти са ИТ“ биће укључене и друге категорије корисника. Посебни циљеви пројекта су припрема учесника за самостално коришћење ресурса нових технологија, развијање способности за безбедно и конструктивно коришћење дигиталних садржаја и унапређивање дигиталних вештина које им пружају приступ многобројним могућностима онлајн света. Задаци сусрета су и да се учесници програма подстакну да размишљају на иновативан начин, комбинујући практичне вештине програмирања и познавање информационих технологија са свакодневним потребама, кроз креирање дигиталних садржаја.

2.13. *Бибин чаробни свет*

Програм је намењен деци узраста до пет година. Подразумева индивидуални рад са најмлађима, који у Библиотеку долазе у пратњи родитеља. Приликом реализације програма користе се различите врсте библиотечко-

информационе грађе намењене овом узрасту, а теме су едукативног карактера или су везане за дела књижевности за децу. Циљ програма је да деца, дружећи се са библиотекари и маскотом Дечјег одељења Биби Сликовчицом, кроз игру и забаву открију библиотеку као место за учење, стичу читалачке навике, развијају језичке способности и свест о значају учења и образовања.

3. Манифестација дечјег стваралаштва „Чаробне полице Биби Сликовчице“

Уз подршку Министарства културе и информисања, Библиотека је 2016. године покренула Манифестацију дечјег стваралаштва „Чаробне полице Биби Сликовчице“, у циљу подстицања, подршке и промоције стваралаштва деце и младих, њиховог укључивања у културни живот локалне заједнице и остваривања њихових права на културу. Судећи према броју учесника и сарадника и учешћу публике, програм је од 2016. до 2021. веома успешно реализован.

Све активности (главне и пратеће) имају заједничку тему, везану за завичај, општу културу или Брану Цветковића и његове духовне наследнике. Предвиђене главне активности Манифестације су едукативне и креативне радионице из различитих области стваралаштва (књижевност, драмска, ликовна и музичка уметност, фотографија, видео стваралаштво, народна традиција, новинарство), ликовни конкурс за најмлађе, штампање публикације која садржи радове учесника и друге прилоге, организовање завршних свечаности и представљање учесника. Пратеће активности су сусрети са децом и младима маргинализованих, рањивих и других група којима су услуге установа културе мање доступне (деца ромске националности, деца са сметњама у развоју, ученици ОШ „Младост“, деца из сеоских средина), изложбе и промоција књига гостију Манифестације и слично.

Припремне активности трају целе године, а Манифестација се реализује у *пролећном термину* – у априлу или мају (гостовање стваралаца за децу, обилазак ученика у сеоским школама и сл., селекција учесника, пратеће активности – изложбе, јавни часови, креативне и едукативне радионице за основце и средњошколце), и у *јесењем термину* – од септембра до децембра (реализација главних активности).

Сврха Манифестације је унапређење културне понуде за децу и младе у локалној средини која у центар пажње ставља децу и развој њихових индивидуалних стваралачких способности. Задаци ауторског тима јесу подстицање деце за бављење различитим видовима стваралаштва, њихов креативни развој, развијање талената и способности. Уз библиотекаре и писце за децу, креатори, реализатори активности и селектори манифестације су и други афирмисани ствараоци за децу, књижевници, ликовни и музички уметници и педагози, новинари, фотографи и др.

4. Библиотечке услуге и културно-образовне програми за посебне категорије корисника

Од октобра 2015. Библиотека као редовну активност организује пружање библиотечких услуга лицима са отежаним кретањем и са сметњама у читању. У оквиру услуге „Књига на путу до корисника“ заинтересованим корисницима (корисницима Геронтолошког центра Књажевац и Дома за старе „Вила Катарина“ и члановима Удружења МС Књажевац) доставља се жељена литература. Услуга „Читалиште“ организује се једном недељно, у виду читалачког часа. Услуге се врше у сарадњи са Геронтолошким центром, Домом за старе „Вила Катарина“, Центром за социјални рад, Удружењем МС, Удружењем пензионера и Удружењем пензионера инвалида рада из Књажевца. Број корисника ових услуга је око 50. У реализацију програма укључени су волонтери, млади са високом школском спремом из области хуманистичких наука.

5. Литерарни конкурси

У циљу стимулисања књижевног стваралаштва, од 1992. Библиотека организује *Светосавски књижевни конкурс* за најбоље књижевно остварење у области поезије и кратке приче. Право учешћа на конкурсима имају сви аутори који пишу на српском језику са територије Републике Србије, земаља у окружењу и из дијаспоре. Награде се додељују у четири категорије: категорији одраслих за поезију и за кратку причу, категорији млађих од 15 година за поезију и за кратку причу. Одлуку о добитницима награда доноси стручни жири. XXX Светосавски књижевни конкурс расписан је у октобру 2021. Поводом 200 година од рођења Шарла Бодлера, тема конкурса је „Мириси и звуци разговоре воде“. Резултати ће бити објављени у јануару 2022, а награђени радови објављени у конкурсном зборнику и на сајту Библиотеке. У циљу обележавања тридесетогодишњице реализовања конкурса, у зборнику ће бити штампани прилози о историји и културолошком доприносу конкурса, а посебно поглавље биће посвећено награђеним учесницима из претходних година. Крајем 2022. Библиотека ће расписати XXXI Светосавски књижевни конкурс.

6. Тематске изложбе; изложбе књига

Представљање стваралаца и догађаја значајних за светску, националну и завичајну литературу, историју, науку, уметност и културу организује се у читаоници за одрасле и на Дечјем одељењу, преко паноа, видео презентација и друштвених мрежа. Део изложбеног простора намењен је новим насловима и сталној изложби издања Библиотеке.

7. Промотивне активности

Библиотека ће у 2022. години наставити сарадњу са локалним, регионалним и националним медијима, ради информисања јавности о раду и активностима установе. Вести се објављују свакодневно на веб сајту (www.biblio-knjazevac.org), на Фејсбук страници Библиотеке, на Фејсбук страници Бибин дневник, на Твитеру, Инстаграм налозима, Јутјуб каналу, ТикТоку и Линктину, па корисници редовно имају информације о услугама установе, изабраној књизи недеље, најчитанијој књизи месеца и о актуелним догађањима у Библиотеци – објављеним публикацијама, образовним програмима, Манифестацији дечјег стваралаштва, књижевним сусретима, литерарним конкурсима, колективном упису, изложбама, новим књигама и сл.

IV Очување, заштита и промоција културног наслеђа

1. Завичајна збирка и Дигитална завичајна збирка

Стручне послове прикупљања, чувања и заштите завичајне грађе, по јасно утврђеним правилима, Библиотека је почела 1983, након усвајања „Основне концепције за формирање, вођење и чување завичајног фонда у општини Књажевац“. По овој концепцији, тадашњим законским прописима из области библиотечке делатности и како налаже добра библиотечка пракса, Библиотека формира збирку чији садржај чини грађа која се тиче завичаја – географског и историјског књажевачког подручја. Библиотека тада организовано започиње прикупљање свих врста текуће и ретроспективне библиотечке грађе по јасно утврђеним критеријумима – грађе која се односи на завичај без обзира на место њеног настанка, грађе чији аутори пореклом или стваралаштвом припадају завичају и грађе која је објављена на подручју завичаја. По истим принципима ови се послови и данас одвијају.

Завичајна збирка представља својеврсну библиотеку у библиотеци. По садржају овај фонд је свеобухватан и комплексан, није тематски и хронолошки ограничен, подједнако се бави и прошлошћу и садашњошћу и будућношћу и обухвата све гране знања, сва подручја науке и све области друштвених збивања. Завичајни фонд је „чувар памћења“ локалне заједнице. Зато је један од најважнијих задатака Библиотеке да прикупља (ретроспективно и континуирано текуће), обрађује, чува, презентује завичајну грађу и на тај начин промовише научне, духовне, друштвене, културноисторијске и друге вредности завичаја. Циљ оваквог стручног рада је да се завичајни фонд књажевачког краја, као део националног културноисторијског и научног наслеђа, сачува као извор за многострука изучавања материјалне и духовне културе завичаја и да, као део јединственог система информисања у општини, служи неговању вредности завичаја, његовом популарисању и даљем развоју.

Завичајну збирку чини 1.520 монографских публикација, око 100 наслова серијских публикација, јединствена рукописна и богата некњижна грађа. Целокупна завичајна грађа књажевачке библиотеке представља јединствену збирку и користи се искључиво у читаоници. Каталогизација монографских публикација врши се у континуитету. Део старог фонда серијских публикација и некњижне грађе каталогизиран је од 2011. до 2021, а ови послови наставиће се и у наредном периоду. Грађу и информације о грађи која се тиче завичаја Библиотека свакодневно презентује и промовише: реализује различите културне програме (промоције публикација које припадају завичајној литератури, изложбе, сталну изложбу завичајних издања), едукативне програме („Завичајни појмовник“), истраживачке пројекте и ствара дигиталну завичајну збирку.

Пројекат дигитализације завичајне грађе као стална активност Библиотеке покренут је 2009. у циљу стварања услова за континуирано и квалитетно очување, заштиту и коришћење грађе Завичајне збирке, њену презентацију и промоцију, као и промовисање локалног културног наслеђа широј публици у установама културе и путем интернета.

Дигиталну завичајну збирку чине дигиталне копије око 90% фонда монографских публикација и неколико колекција серијских публикација, рукописне и некњижне грађе и екстерних извора. Израђене су и похрањене копије аудиовизуелне грађе (архива емисија из продукције Радио телевизије Књажевац – 126,5 сати, чиме је заштићена видео-грађа која је била похрањена на више од 200 видео-касета) и рукописне грађе (66 хроника књажевачких села и читава колекција рукописа „Књажевац и књажевачко подручје“). Осим грађе која припада Завичајној збирци, Библиотека је, у циљу заштите и чувања грађе, израдила и дигиталне копије рукописа

књижевних и других дела књажевачког проте Симе Жикића. На исти начин и у исте сврхе прикупља се грађа и из других приватних колекција.

Дигитална завичајна збирка намењена је коришћењу у читаоници, а део грађе континуирано се припрема за онлајн објављивање на веб сајту Библиотеке. Дигитална завичајна збирка, формирана у складу са Правилником о ближим условима за дигитализацију библиотечко-информационе грађе и извора („Сл. гласник“ бр. 102/17) и доступна на веб адреси <http://digitalnazbirka.biblio-knjazevac.org/>. На крају 2021. садржи 895 дигиталних објеката – монографске публикације у три категорије (95 издања Библиотеке, 305 књига – 247 завичајних аутора и 58 других публикација) и 495 објеката у седам колекција периодике („Књажевачке новине“, „Торлак“, „Међимурје“, „Цервниново гласило“, „Књажевац експрес“, „Архивско наслеђе“ и „Исток“). Током 2022. Дигитална завичајна збирка биће допуњена новим дигиталним објектима (око 200 јединица).

2. Истраживање старе и ретке библиотечке грађе

Законом о старој и реткој библиотечкој грађи („Сл. гласник“ бр. 52/11) уређује се заштита старе и ретке библиотечке грађе као културног наслеђа, њено чување, сређивање и обрада, као и услови и начин коришћења. Послови из ове области поверени су Матичној библиотеци „Светозар Марковић“ у Зајечару. Уз сагласност Матичне библиотеке и благослов епископа Тимочке епархије и у сарадњи са Црквеном општином књажевачком, Народна библиотека „Његош“ започела је 2019. године теренска истраживања у објектима цркава и манастира на подручју општине Књажевац који су у надлежности Тимочке епархије. Након прве фазе теренских истраживања, утврђено је да је укупан број књига у 12 цркава око 440, а да старој и реткој библиотечкој грађи припада 51 публикација (стара српска књига 39, стара руска књига 5, стара бугарска књига 3, ретка књига 4). Истраживања грађе наставиће се и 2022, извршиће се евидентирање и упис у Регистар старе и ретке библиотечке грађе од изузетног и великог значаја и донети предлози мера заштите, конзервације, дигитализације и чувања ове грађе.

3. Подршка научноистраживачког рада и очувања културног наслеђа

С циљем очувања завичајног културног наслеђа и прикупљања грађе из различитих научних области, Народна библиотека „Његош“ сарађује са научним институцијама, пружа подршку приликом научних истраживања или је носилац пројеката научноистраживачког карактера.

Библиотека је 2015. године формирала Научноистраживачки тим, стручно тело које чине стручњаци и научници, сарадници Библиотеке на различитим пројектима и публикацијама и библиотечко-информациони стручњаци Библиотеке, задужени за послове везане за Завичајну збирку.

Као организатор теренског рада у циљу логистичке подршке, од 2015. до 2018. године Библиотека је била укључена у вишегодишњи пројекат лингвистичких и фолклористичких истраживања „Чувари нематеријалне баштине тимочких говора“. Пројекат су реализовале компетентне научне институције и истраживачи Балканолошког института САНУ, Етнографског музеја, Филолошког факултета у Београду, Филозофског факултета у Новом Саду, у циљу очувања тимочког говора, који је оцењен као један од најугроженијих на простору Републике Србије. Снимљен видео-материјал у форми наратива о темама из домена традицијске културе архивиран је у дигиталном Архиву тимочких говора и користи се као део документационог материјала за упис на листе нематеријалног културног наслеђа. Сва снимљена грађа чува се и у Завичајној збирци Библиотеке и на располагању је корисницима за научне и образовне потребе. Део прикупљеног материјала обрађен је и штампан у зборнику наручних радова „Тимок, фолклористичка и лингвистичка теренска истраживања 2015–2017“, објављеном у едицији „Књажевачким крајем“.

Ромски језик, присутан на књажевачком подручју са више дијалеката, на листи је угрожених језика. У сарадњи са лингвистима Балканолошког института и уз подршку Министарства културе и информисања, Библиотека је 2016–2018. године реализовала пројекат у области културних делатности националних мањина „Језик и фолклор Рома у Књажевцу“. Током реализације пројекта обучен је тим локалних активиста, познавалаца ромског језика и различитих ромских дијалеката, за теренска истраживања, аудио и видео снимање, обраду и транскрипцију грађе. Прикупљена грађа током теренских истраживања и дигитална архива чува се у Завичајној збирци. На основу прикупљеног ромског материјала у едицији „Записи о завичају“ објављена је научна публикација „Миклошичева збирка речи из Тимока“, а у едицији „Књажевачким крајем“ „Ромско-српски речник књажевачког гурбетског говора“ и публикација „Језик и традиција књажевачких Рома“, збирка прикупљене и транскрибоване ромске грађе и превода на српски језик. У оквиру Манифестације деце стваралаштва објављују се двојезичне сликовнице, које илуструју основци, полазници двојезичног едукативног програма „Мачке перу веш“. Као пример добре праксе укључивања локалне заједнице у пројекат подршке очувања ромског језика и традицијске културе, пројекат је представљен на неколико међународних научних скупова, а грађа презентована у

научним радовима. Резултати истраживања ромских говора на књажевачком простору и даље ће се користити у научноистраживачке сврхе.

Као резултат вишегодишње сарадње са ауторима и истраживачима из различитих области хуманистичких наука, професорима Филозофског факултета Универзитета у Нишу, Библиотека је са Факултетом 2016. године потписала Протокол о пословној сарадњи, ради заједничког рада на унапређењу научне, стручне, образовне, издавачке и културне делатности. Нарочито се ова сарадња остваривала кроз рад на едицији „Завештање“, у којој су до сада публикована дела проте Симе Жикића, публикација „Српски венац“ Тодора Влајића и збирка „Песме“ Љубомира Симића. Проучавање и тумачење ове врсте грађе захтева мултидисциплинарни приступ, тј. ангажовање стручњака из више научних области – историје књижевности, књижевне критике, националне историје, политичке и друштвене историје, историје уметности, социологије, етнологије, психологије. Циљ ове сарадње је свеобухватно научно тумачење и представљање стваралаштва значајних завичајних аутора научној, стручној и широј јавности.

Кроз подршку антропогеографским, географским и геолошким истраживањима, Библиотека дуже од деценије сарађује са Географским факултетом Универзитета у Београду и Српским географским друштвом, са којим има потписан Протокол о пословној сарадњи. Резултати заједничких истраживачких подухвата објављивани су у публикацијама едиција „Записи о завичају“ и „Књажевачким крајем“. Круна ове сарадње била је и заједничка реализација Научне конференције „Књажевачки крај – потенцијали, стање и перспективе развоја“ 2019. године.

Библиотека сарађује са редакцијом Српског биографског речника Матице српске и другим научним институцијама, као и са појединцима који се баве научним истраживањима. На овај начин настоји да допринесе бољем разумевању савремених друштвених процеса на територији општине Књажевац и помогне научна истраживања повезана са књажевачким крајем, из области географије, историје, економије, екологије, спелеологије, археологије, етнологије, политикологије, културе, образовања, фолклористике, лингвистике, историје књижевности и др. Циљ сарадње са научним институцијама и појединцима је подстицање научноистраживачког рада на подручју општине Књажевац, стручног и научног тумачења и промовисање културних и других вредности завичаја, као и јачање компетенција Библиотеке у активностима везаним за истраживачке пројекте.

4. Издавачка делатност

Након 118 публикација које је објавила у периоду од 2008. до 2021, Библиотека се на локалном и националном нивоу позиционирала као афирмисани издавач завичајних књига. Рад на чувању културноисторијског и књижевноисторијског наслеђа и промовисању науке и завичајних вредности, број едиција и њихов садржај, вреднован је у стручним и научним круговима. Број коришћења публикација као стручне литературе све је већи, све чешће се оне цитирају као литература у стручним и научним радовима, све је више приказа књига или текстова других аутора о истим темама, Библиотека добија све више позива да се представи на стручним и научним скуповима, да буде излагач на изложбама књига и сл. Публикације Библиотеке су и у откупу књига за јавне библиотеке, који финансира Министарство културе и информисања Републике Србије.

С циљем остваривања културне мисије Библиотеке да се јавности представи шаролико богатство завичаја, завичајне теме које се обрађују уредништво је систематизовало у 12 едиција. Завичајним темама бави се 8 едиција, а 4 су настале из програма Библиотеке:

1. „Времплов вароши“ едиција је коју је Библиотека покренула 2008. и у којој је објављено 7 књига о темама везаним за културну и друштвену историју књажевачке вароши.
2. Едиција „Завештање“, покренута 2010, открива читаоцима ретка или до сада необјављена књижевна дела, која захваљујући својој књижевној вредности припадају завичајном и националном културноисторијском и књижевноисторијском наслеђу. У оквиру ове едиције до сада је објављено 10 књига.
3. У едицији „Записи о завичају“ Библиотека од 2011. публикује фототипске репринте ретке грађе који представљају значајан прилог познавању историје и културе књажевачког краја. Штапање оваквих публикација један је од начина заштите, очувања и промовисања библиотечке грађе, у већини случајева научних радова и истраживања из друге половине 19. и прве половине 20. века. Осим оригиналног рада, публикације садрже и стручне и научне текстове о раду и о теми рада. Библиотека је у претходним годинама објавила 15 публикација у овој едицији.
4. „Књажевачким крајем“, едиција покренута 2012, бави се актуелним темама из области науке, уметности и културе, као и темама везаним за прошлост и садашњост руралног простора општине Књажевац и сл., а у њој је објављено 11 књига.

5. У едицији „Казивања“ од 2012. објављују се књиге настале на основу прикупљене и обрађене грађе о књажевачком крају, везане за усмену традицију и усмену историју, у циљу очувања нематеријалног и културно-историјског наслеђа. Ова едиција има 5 књига.
6. Едиција „Разговори“ покренута је 2019. за публикације настале на основу прикупљене грађе из казивања Књажевчана о различитим темама. Прва књига објављена је 2019. године.
7. Серију изложби „Трагови“ Библиотека је покренула 2018, као би на сликовит начин представила значајне ствараоце и научнике или обележила важне јубилеје. До 2021. организовано је 5 изложби.
8. „Светосавски књижевни конкурс“ едиција је у оквиру које се од 2009. објављују зборници награђених радова Светосавског књижевног конкурса.
9. „Чаробне полице Биби Сликовчице“ је едиција основана 2016, у оквиру које се објављују зборници радова и други прилози везани за Манифестацију дејег стваралаштва.
10. „Књажевачко златно руно“ едиција је у којој се од 2017. објављују књижевна дела намењена деци, чији су аутори афирмисани ствараоци, добитници истоимене награде, која се додељује на Манифестацији дејег стваралаштва „Чаробне полице Биби Сликовчице“ за допринос стваралаштву за децу и разиграном детињству.
11. У оквиру Манифестације дејег стваралаштва и захваљујући научном пројекту истраживања ромског језика, од 2018. штампају се двојезичне сликовнице едиције „Мачке перу веш“, које, на основу неке ромске приче, илуструју ученици основних школа.
12. Најмлађим читаоцима намењена је и едиција „Бибине пустоловине“, основана у циљу да се деца и млади подстакну на учење и истраживање о завичајним темама. Прва публикација објављена је 2020. године.

Библиотека је издавач и других завичајних публикација различите тематике, као што су посебна издања која се тичу рада установе („Вековима таложено знање, 150 година од оснивања читалишта у Књажевцу“ 2010, „Књажевац од А до Ш“ 2013, „Стота књига, прилози о издањима Народне библиотеке „Његош“, са библиографијом издања 2018), изложбени и други каталози и промотивне публикације.

Библиотека ће 2022. објавити 6 публикација:

1. „Конкурсни зборник XXX/14“, едиција „Светосавски књижевни конкурс“, књига 14, са прилозима везаним за обележавање 30-годишњице конкурса;
2. „Чаробне полице Биби Сликовчице“, Манифестација дејег стваралаштва 2022, књига 7;
3. сликовницу добитника Награде „Књажевачко златно руно“ 2021; едиција „Књажевачко златно руно“, књига 6;
4. двојезичну сликовницу у едицији „Мачке перу веш“, књига 5;
5. „Записи о завичају“ у едицији „Трагови“, публикација 6.
6. Драгослав Првуловић, „Из наше славне епопеје“ (казивања учесника у Првом светском рату прикупљана од 1981. до 1983; са научним прилозима, регистрима и др.); едиција „Казивања“, књига 6.

Библиотека 2023. обележава 100-годишњицу оснивања читалишта у Минићеву, те ће се током 2022. наставити рад на прикупљању података, литературе, архивске и визуелне грађе и припреми стручне публикације о историјском развоју библиотеке у Минићеву.

V Стручни скупови и стручно усавршавање

Према Правилнику о сталном стручном усавршавању у библиотечко-информационој делатности („Сл. гласник РС“ бр. 18/13), запослени похађају програме стручног усавршавања, као и инструктивне семинаре за рад у COBISS-у, како би се постигао континуитет у обављању стручних послова у складу са развојем примене програма. Стручни радници Библиотеке присуствују или учествују у семинарима, стручним и научним конференцијама и скуповима које организују библиотеке и установе културе у окружењу, националне библиотеке и Библиотекарско друштво Србије.

VI Материјална опремљеност и инвестиције

Библиотека у Књажевцу опремљена је савременим библиотечким намештајем, све просторије су климатизоване. Књижни фонд смештен је на 1.552 м металних полица, а грађа посебних фондова (Завичајна збирка и збирка књига издатих до 1945. године) чува се у застакљеним орманима (дужина полица око 40 м). Библиотека у Књажевцу има рачунарску мрежу са 11 рачунара (од чега су 2 корисничка), 7 лаптоп рачунара, 15

таблет уређаја, 3 штампача, 3 мултифункционална уређаја, 3 скенера, 9 УПС уређаја, 1 видео камеру, 1 фото-апарат, 1 видео бим, 3 телевизора, 3 штампача и 3 читача баркодова за рад у COBISS-у, систем видео-надзора (о опремљености огранака в. VII Рад огранака Библиотеке). У циљу побољшања услова рада 2022. планирана је замена два дотрајала клима уређаја у читаоницама у Књажевцу, као и набавка екстерних хард дискова за похрањивање дигитализоване грађе (в. VIII Финансијски план).

VII Рад огранака Библиотеке

Огранак у *Минићеву* ради у просторијама Дома културе II, реновираним 2005. Има одговарајући простор, библиотечки намештај, рачунарску и другу опрему (2 рачунара и 1 мултифункционални уређај, 1 телевизор и 1 DVD плејер) и задовољавајуће услове за рад. Један рачунар, са приступом интернету и локалном електронском каталогу, намењен је корисницима. Подаци о књижном фонду огранка у локалној су електронској бази у систему COBISS од маја 2011. године. Крајем 2018. огранак се укључио у сегмент Позајмица. Током 2020. завршени су послови ревизије библиотечко-информационе грађе.

Захваљујући изузетном залагању књижничара овог огранка, у огранку се често одржавају књижевни сусрети са локалним ауторима (основан је и Завичајни књижевни круг „Минићево“, у сарадњи са Завичајним друштвом Тимочана-Торлака), школски часови, образовни програми за предшколце и основце, промовисање рада установе у локалним медијима и сл., што утиче и на број чланова и број коришћења услуга Библиотеке.

Набавку и обраду монографских публикација врше стручни радници градске библиотеке. Књижни фонд огранка редовно се попуњава актуелним насловима и набавља неколико наслова серијских публикација.

Огранак у *Кални* користи простор од 34 м². Има једну читаоницу и мали депо за смештај грађе. Од пресељења огранка у нове просторије у октобру 2008, услови за рад примерени су захтевима корисника. Огранак је опремљен рачунаром и мултифункционалним уређајем. Корисницима је омогућено самостално претраживање локалне базе података, као и пружање услуга скенирања, штампања и фотокопирања. Редовно се врши набавка актуелних наслова. Подаци о књижном фонду огранка у локалној су електронској бази у систему COBISS од јула 2018, када је огранак укључен и у сегмент Позајмица. Ревизија библиотечко-информационе грађе завршена је 2018. године. У огранку се организују сусрети и едукативни програми за ученике издвојеног одељења ОШ „Дубрава“.

У складу са прописаним стандардима у библиотечко-информационој делатности (према броју становника Калне, броју школске деце, броју корисника Библиотеке и броју коришћења библиотечко-информационе грађе), огранак ради са корисницима једанпут месечно, а услуге пружају стручни радници градске библиотеке.

VIII Финансијски план

Финансијски план састављен је у складу са потребама установе и Одлуком о буџету Општине Књажевац од 20. децембра 2021. године.

1.1. Програмски буџет

Сектор 12 – Култура, комуникације и медији

Програм 13 – Развој културе и информисања

Сврха – Обезбеђење слободног и отвореног приступа библиотечко-информационој грађи и изворима, за учење и усавршавање, за истраживање и интелектуално стварање, за развој стваралаштва.

Основ – Закон о библиотечко-информационој делатности, Закон о култури, Закон о јавним службама, Закон о обавезом примерку, Закон о старој и реткој библиотечкој грађи, Закон о издавању публикација, Правилник о сталном стручном усавршавању у библиотечко-информационој делатности, Закон о јавним набавкама, Закон о раду, ИФЛА/УНЕСКО Смернице за развој јавних библиотека, ИФЛА/УНЕСКО Смернице за библиотечке услуге за младе.

Опис – (в. I Профил установе) Ради остваривања циљева и задатака библиотечко-информационе делатности, неопходно је обезбедити квалитетно спровођење програмских активности и задатака јавне библиотеке, континуиран развој, повећање капацитета сталним стручним усавршавањем кадрова и опремањем у складу са

развојем комуникационих технологија, те тако и повећање ефикасности установе у пружању услуга библиотечно-информационе делатности и културе, што је од општег интереса за локалну заједницу.

Програмска активност 1 – Функционисање локалних установа културе 1201-0001

Сврха – Обезбедити квалитетно спровођење програмских активности и пројеката ради остваривања циљева и задатака библиотечно-информационе делатности.

Опис – (в. II Послови основне делатности, V Стручни скупови и стручно усавршавање и VI Материјална опремљеност и инвестиције, VII Рад огранака библиотеке).

Уз примену одговарајућих стандарда и у складу са својим капацитетима, овом активношћу Библиотека остварује основне задатке јавне библиотеке, утврђене Законом о библиотечно-информационој делатности. Попуњавањем и богаћењем библиотечких фондова (515), интензивним праћењем развоја делатности, Библиотека јача своје капацитете и повећава квалитет пружања услуга корисницима. Запослени обављају послове везане за све програмске активности и пројекте, те су њихове плате и социјални доприноси обједињени у оквиру ове програмске активности (411 и 412) и планирани су у складу са коефицијентима за одређена стручна звања и занимања, уз минули рад. Планирана накнада за запослене подразумева трошкове за одлазак и повратак са посла запосленима (415).

Библиотека има трошкове телекомуникација – фиксних и мобилних телефона, поште, интернета, кабловске телевизије, чиме је омогућено обављање административно-техничких, финансијских и стручних послова. Уз то, установа има расходе за трошкове електричне енергије у огранцима, поштанске трошкове и трошкове платног промета (421).

За обављање послова одржавања рачунара, рачунарске мреже и других стручних послова, Библиотека по потреби ангажује спољне стручне сараднике. За обављање финансијских и стручних послова плаћа се накнада за коришћење и одржавање одговарајућих програмских пакета за електронско финансијско пословање, рачуноводствене услуге (423), лиценца за рад у програму COBISS и услуге ЦИП службе НБС (424). Библиотека брине и о одржавању пословног простора који користи – у Књажевцу, Кални и Минићеву и има расходе за текуће поправке и одржавања простора и опреме (425), за одржавање хигијене и набавку периодике и потребног потрошног и другог материјала (426). Планирана је замена два дотрајала клима уређаја и набавка екстерних хард дискова за складиштење дигитализоване грађе (512), као и редовна куповина библиотечке грађе (515).

Циљеви програмске активности 1:

Циљ 1: Унапређење библиотечно-информационих услуга и сервиса

Циљ 2: Повећање броја коришћења грађе и услуга Библиотеке

Конто	Опис ек. класификације	Средства буџета (извор 01)	Сопствени приходи (извор 04)	Укупно
411	Плате и додаци запослених	7.924.000		7.924.000
412	Соц. доприноси на терет посл.	1.319.360		1.319.360
415	Накнада за запослене	40.000		40.000
421	Стални трошкови	760.000	8.000	768.000
423	Услуге по уговору	400.000	7.000	407.000
424	Специјализоване услуге	120.000		120.000
425	Текуће поправке и одржавање	100.000	7.000	107.000
426	Материјал	530.000	33.000	563.000
482	Таксе	20.000		20.000
512	Административна опрема	400.000		400.000
515	Откуп библиотечке грађе	1.000.000		1.000.000
	Укупно	12.613.360	55.000	12.668.360

Програмска активност 2 – Јачање културне продукције и уметничког стваралаштва 1201-0002

Сврха – Подстицај културне продукције и развој разноврсности културне понуде; подстицање и подршка научноистраживачком раду и очувању локалног културноисторијског наслеђа

Опис – (в. III Културно-образовне и промотивне активности и IV Очување, заштита и промоција културног наслеђа).

Задатке промовисања културних вредности, подстицања књижевног и другог уметничког стваралаштва, а пре свега укључивања деце и младих у културни живот локалне заједнице, Библиотека спроводи организујући културно-образовне програме, Манифестацију дечјег стваралаштва „Чаробне полице Биби Сликовчице“, програм „Књига на путу до корисника“. Средства су планирана за путне трошкове (422), разноврсне стручне услуге у циљу реализације и промовисања програма (423) и услуге културе (424).

Циљеви програмске активности 2:

Циљ 1: Унапређење разноврсности културне понуде

Циљ 2: Промовисање завичајних културних вредности

Кonto	Опис ек. класификације	Средства буџета (извор 01)	Сопствени приходи (извор 04)	Укупно
422	Трошкови путовања	220.000	20.000	240.000
423	Услуге по уговору	1.180.000	25.000	1.205.000
424	Специјализоване услуге	800.000		800.000
Укупно		2.200.000	45.000	2.245.000

Укупно за Програм

	Средства буџета	Сопствени приходи	Укупно
ПА 1	12.613.360	55.000	12.668.360
ПА 2	2.200.000	45.000	2.245.000
укупно	14.813.360	100.000	14.913.360

1.2. Приходи

Приходи из буџета општине Књажевац

Приходи из буџета су планирани у складу са горе наведеним упутством (в. 1.2. Расходи).

Сопствени приходи

Планирани сопствени приходи су 100.000 динара и оствариће се наплатом чланарине, производа и услуга по Ценовнику. Расходи су планирани у складу са потребама установе и у оквиру програмских активности 1 и 2.

IX Закључак – капацитети и ограничења у развоју делатности

Резултати рада Библиотеке и настојања да се корисницима пружи што квалитетније услуге видљиви су кроз стално повећање броја чланова, броја коришћења услуга, броја активности, броја сарадника из различитих области стваралаштва и сл. У условима у којима тренутно ради (у простору мањем него што то прописују стандарди за ову категорију јавних библиотека), а захваљујући богатим библиотечким фондовима, стручности запослених и одговарајућој опремљености читаоница и радног простора, Библиотека високо професионално обавља послове своје делатности и настоји да испуни своју културну и друштвену мисију.

Народна библиотека „Његош“

Владана Стојановић, директор

